

Moltes espècies pateixen directament l'impacte que el turisme de masses exerceix en les Galápagos.

IÑAKI FERNÁNDEZ

CIÈNCIA

Els visitants, un perill per a la riquesa natural de l'arxipèlag

L'impacte turístic a les Galápagos

El nombre creixent de visitants a les illes Galápagos significa un perill per a la flora i la fauna de l'arxipèlag en què Darwin va concebre una part de la teoria de l'evolució. Si no s'hi posa remei, el turisme acabarà per destruir el motiu que l'ha portat allí.

El turisme que des de principi dels anys 70 visita les illes Galápagos ocasiona seriosos perjudicis a la fauna i a la flora, fins al punt que moltes espècies ja són extingides o a punt de ser-ho. Si les autoritats que controlen el flux de gent a Galápagos no prenen mesures ràpides, una gran part de les singularitats d'aquestes illes es perdran irremediablement. I això significarà la desaparició per sempre d'algunes espècies que inspiraren al naturalista britànic Charles Darwin la seva teoria de l'evolució.

Un dels problemes més greus que crea el turisme que arriba a les illes Encantades –aquest és el nom que també reben– és la invasió de colons que hi aixequen parades de *souvenirs* o bars per a turistes assedegats. Però més que l'acció destructiva de les edificacions, allò que fa mal

és la introducció, des del continent, d'espècies animals i vegetals alienes a l'ecosistema de les Galápagos, que vol dir competència amb les espècies espontànies que en molts casos acaben desapareixent.

Així, per exemple, els gossos que han arribat a l'arxipèlag de Colón s'alimenten d'ous de tortuga i de tortugues petites. Els porcs arrasen els nius de les tortugues terrestres i marines, i els dels petrells potatravats. Les cabres, extremadament abundants a l'illa Santiago (uns 100.000 caps), esbrosten una gran quantitat d'espècies vegetals endèmiques, algunes d'elles ja extingides.

La introducció d'espècies alienes perjudica l'equilibri de l'arxipèlag.

I. FERNÁNDEZ

Aquesta situació ha fet que personal del parc natural i de l'Estació Científica Darwin –encarregada dels estudis científics a les illes– percaci les espècies que hi ha introduït l'home.

Però el turisme també té altres maneres d'afectar el medi de Galápagos: abocaments sense control de deixalles d'activitats en què intervenen directament o indirectament els turistes. En aquest sentit, l'oli i la gasolina que desprenen els motors de les 80 embarcacions turístiques que recorren les illes afecten notablement la fauna o la flora de l'ecosistema marí de les Galápagos, i ja n'han danyat

una gran part de la riquesa biològica. A això, cal afegir-hi l'explotació d'algunes espècies summament atractives per als turistes, com és el cas del corall negre que, malauradament, ja ha desaparegut gairebé del tot de la costa d'aquestes singulars illes del Pacífic.

La llagosta i el bacallà segueixen el mateix camí. El butlletí que edita l'Estació Científica Darwin, *Carta Informativa*, assenyala que la pesca d'aquestes espècies ha disminuït d'un 45% a un 12%, i això indica l'evident declivi poblacional de llagostes i bacallans. Per altre costat, els científics de l'estació temen per la conservació dels taurons. Hi ha un bon nombre de "turistes" que es dediquen a pescar-ne per fer-ne després la coneguda "sopa d'aleta de tauró". Craig MacFarland, president de la Fundació Darwin, considera que és molt difícil de combatre aquests visitants, perquè, malauradament, "tenen els permisos necessaris per a navegar per les illes".

Aquests i altres problemes no tindrien

Rere les passes de Darwin

Tretze illes i disset illots formen l'arxipèlag de les Galápagos. Situat a uns 800 quilòmetres a l'oest de l'Equador i amb un total de 7.800 quilòmetres quadrats, la riquesa de la seva flora i fauna no és tan gran com la d'altres territoris, però sí que s'hi acullen espècies típiques, que no podem observar enlloc més. Aquestes espècies, com pinçons, iguanes o certes tortugues permeten d'entendre l'evolució de les espècies. Fou Darwin qui, en el seu viatge a través del món en el *Beagle*, es fixà que espècies aïllades les unes de les altres havien pogut evolucionar de forma diferent, en un entorn diferent, a partir d'ancestres comuns. Darwin s'havia interessat sobretot per la geologia, però aquestes illes el feren girar vers la biologia. Tot i la semblança de les espècies de les

illes amb les que havia vist a Amèrica del Sud, hi havia algunes característiques especials que permetien als indígenes saber a quina illa o illot exacte havien caçat una tortuga concreta.

Darwin havia constatat que una població que es dispersa evoluciona de forma diferent segons l'entorn on va a viure. Les Galápagos foren un laboratori natural on Darwin va passar les quatre setmanes més fructíferes de la seva vida, segons s'ha dit. Ara, els turistes que arriben als hotels concentrats a Puerto Ayora, una ciutat de 2.500 habitants, i que poden gastar-se les 300.000 pessetes llargues que costa el viatge, segueixen les passes de Darwin. Però caldrà prendre mesures per tal que uns anys de turisme intensiu no destrueixin el resultat de milions d'anys d'evolució.

Xavier Duran

La virginitat de les illes Galápagos va atreure el turisme. En la foto, vista del Pináculo, a l'illa de Bartolomé. I. FERNÁNDEZ

una assignatura pendent. Fins i tot es dona el cas d'haver atorgat entrada a grans embarcacions, amb unes 500 persones a bord, sense que en tingués coneixement l'Estació Darwin. Sortosament, les diligències del personal de l'estació han impedit que els visitants d'aquestes grans embarcacions poguessin visitar el parc natural de Galápagos, és a dir, el 97% del territori que comprenen les illes.

Aquesta acció inconscient demostra, una vegada més, la manca de previsió d'alguns polítics que, sense els coneixements d'ecologia més elementals ni assessorament científic, juguen a atorgar llicències de visita a tort i a dret, prescindint de les conseqüències que tot plegat pugui tenir. És cert que les divises que deixen els grans vaixells i els 60.000 turistes que visiten les illes cada any no són gens menyspreables per a l'economia de cap país.

De fet, el turisme de les illes Galápagos reporta a l'Equador, país al qual pertanyen des del 1832, uns 80.000 milions de pessetes anuals. No obstant això, si la deterioració del medi natural d'aquestes illes continua com fins ara, l'atractiu biogeològic que tenen desapareixerà abans de gaires anys. Això repercutirà de forma notable en el mercat turístic i, molt probablement, els turistes deixaran d'afluir a Galápagos per manca d'oferta. I si el turisme no hi afluïx, les divises tampoc.

En tot cas, la pitjor conseqüència de totes serà l'extinció d'un gran nombre d'espècies animals i vegetals que, per selecció natural, havien aconseguit desenvolupar-se al llarg del temps en els sòls volcànics d'unes illes encara encantades.

Iñaki Fernández Calvo

Alguns tipus de llargandaixos són exclusius d'aquestes illes. I. FERNÁNDEZ

tan greus conseqüències, segurament, si no fos pel nombre de turistes tan elevat que cada dia de l'any arriba a les illes. Actualment, el nombre de persones que visita l'arxipèlag de Colón puja a 60.000 l'any, però si continua aquest ritme, la xifra anirà augmentarà gradualment cada any que passi. El model de visita turística a les illes Encantades fou dissenyat a la primera dels anys 70. Durant aquesta dècada hom aconseguí que el deteriorament fos mínim. Malgrat això, amb l'entrada als 80 arribà el fenomen del turisme natural o ecoturisme i això significà un ràpid increment de la xifra de visitants de les illes Galápagos.

Si bé l'estació Darwin ha plantejat en més d'una ocasió que cal modificar el model turístic de les illes, encara avui és